

Bemærkninger til foranstaaende Lovforslag.

Siden Krigens Udbrud i September 1939 er Pristalsbudgettets Udgiftsbeløb steget fra 3662 Kr. til 4964 Kr. Stigningens Forløb paa de enkelte Kvartaler saavel som Fordelingen paa de forskellige Udgiftsgrupper fremgaar af Bilag 1 og 2. Samtidig er en gros Pristallet steget fra 111 til 185 (1935 = 100), jfr. Bilag 3.

For meget væsentlige Omraaders Vedkommende maa den meget betydelige Stigning i Landets Prisniveau, som saaledes har fundet Sted under Krigen, direkte eller indirekte henføres til de indtraadte Ændringer i Handelssamkvemet med Udlandet eller til Foranstaltninger, som Regeringen og Lovgivningsmagten har fundet det nødvendigt at træffe. De heraf flydende Stigninger i Leveomkostningerne giver Udtryk for den Nedgang i Befolkningens almindelige Levevilkkaar, som det danske Samfunds ringere Indtjeningsevne under de nu foreliggende Forhold beklageligvis maa føre med sig. At beherske Prisudviklingen som Helhed gennem den almindelige Prislovgivning er under saa dybt indgribende økonomiske Forskydninger som dem, vi har oplevet, ikke muligt, og paa de Omraader, hvor det drejer sig om Befolkningens mest elementære Fornødenheder, kan det derfor blive nødvendigt at supplere Prislovgivningen med Rationeringsordninger eller særlige Ordninger, der, saavidt Varerne kan skaffes, tilsikrer Befolkningen som Helhed eller den mindre-bemidlede Del af denne et rimeligt Forbrug af de paagældende Varer til en overkommelig Pris. Denne sidste Vej er man som bekendt gaaet med Hensyn til Rugbrødet, ligesom Smør- og Margarineordningen ogsaa kan nævnes i denne Forbindelse.

Uanset at Prisudviklingen som nævnt i stort Omfang bestemmes af Faktorer, som den almindelige Prislovgivning ikke er Herre over, maa det dog under Forhold som de nuværende anses for særdeles betydningfuldt, at Priskontrollen er saa effektiv som muligt. Den i Foraaret 1940 gennemførte Prislov betød paa adskillige Omraader en Skærpelse i Forhold til de tidligere gældende Bestemmelser og giver Mulighed for en fuldt saa vidtgaende Beskyt-

telse af Befolkningens Interesser som de Regler, der var gældende her i Landet under Verdenskrigen 1914—18.

Hovedbestemmelsen i Prisloven af 30. Maj 1940 med Hensyn til de næringsdrivendes Prisberegninger er, at urimelige Priser og Forretningsbetingelser er forbudt. Til Vejledning for de næringsdrivende fremhæver Lovbestemmelsen i Tilknytning hertil, at Varepriserne skal beregnes paa Grundlag af det Beløb, den paagældende Vare staar Sælgeren i, men derimod ikke under Hensyn til de Omkostninger, Indkøb af en ny Vare af samme Art vil medføre for Sælgeren, og med Hensyn til Nettoavance fastsættes det, at denne hverken procentvis eller absolut maa overstige den Nettoavance, der indenfor Branchen har været sædvanlig ved Lovens Ikrafttræden.

Udgangspunktet for Prisberegningerne er saaledes Kostprisen, idet de næringsdrivende normalt har Krav paa at faa anerkendt en Pris, der giver dem Dækning for deres Omkostninger og hertil en rimelig Nettoavance. I Almindelighed og paa længere Sigt kan det siges, at en strengere Prisberegningsregel ikke vil kunne forenes med Hensynet til Produktionens og Varefordelingens Opretholdelse. Paa nogle Omraader har man allerede fundet det nødvendigt at begrænse de næringsdrivendes Adgang til at faa fuld Dækning for visse faste Omkostninger. Dette har saaledes været Tilfældet ved Fastsættelsen af visse Maksimalpriser, hvor Regeringen har ment, at Hensynet til Forbrugerne maatte sættes over Erhvervets Krav om fuld Dækning for Omkostningerne. Ligeledes har Priskontrolraadet anset det for nødvendigt i visse særlige Tilfælde, hvor der var Tale om en betydelig Nedgang i de paagældende Virksomheders Omsætning, at nægte Virksomhederne Adgang til paa den formindskede Mængde Varer at fordele de fulde Generalomkostninger.

Ved Overvejelserne indenfor Regeringen om Mulighederne for en yderligere Skærpelse af Prislovgivningen er man kommet til det Resultat, at det vil være hensigtsmæssigt — som i *Lovforslagets* § 1 angivet — paa det anførte Omraade at begrænse